

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrvst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrvst à Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNISTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Krafska ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Položaj se je razbistril:

Češkoslovaški narod je močan in odločen in se ne bo uklonil pred nobeno grožnjo

Odgovor Češkoslovaške na Hitlerjevo spomenico — CSR pristaje na francosko-angleške predloge, preko njih pa ne more iti za nobeno ceno

Praga, 28. sept. AA. (CTK). Praški politični krogi takole popisujejo prve vtise o Hitlerjevem govoru: Govor je potekel v mnogo mirnejšem tonu kakor v Nürnbergu. Hitlerjeva taktika je, da koncentriira zdaj ves pritisik proti ČSR. Hitlerju ni prav nič mar okoliščina, da si je baš dr. Beneš najskrnejše prizadeval za pravično uredivite čsl. manjšinskih problemov in politiko dobre soseščine med ČSR in Nemčijo.

Hitler je v sinočnjem govoru posvetil največjo pozornost poslednjemu vprašanju, ki ga ima Nemčija urediti v Evropi, to je vprašanju sudetskih Nemcev. Kritiziral je rojstvo in sestavo čsl. države in napadel dr. Beneša kot tvorca te »umetne države«. Dalje je podprt, da je nemška spomenica takšna, da jo je treba čim prej uresničiti in sicer tako, da se brez odigra sprejmejo zahteve Nemcev po metodah, ki jih oni predlagajo. Hitler je rekel, da ostane Nemčiji samo se urediti problema sudetskih Nemcev. Dejal je, da ni bistvene razlike med načrtom, čigar sprejem sta češkoslovaški svetovali francoske in britanske vlade, in njegovo novo spomenico. Toda čsl. vlada je včeraj ob 18. objavila zelo jasno in precizno izjavo po radiu. V njej pravi, da zahteve Hitlerjeve spomenice v največji meri ogražajo življenjske interese čsl. naroda, ki ima isto pravico do svobode, neodvisnosti in edinstva kakor nemški narod. Zato je treba konveno podprtati, da zahteve nemške spomenice na Nemčijo predele, ki so polnopomočni česi. V krajih, kjer je Hitler brezpogojno zahteva, živi 860.000 čehov.

Chamberlain: „Do zadnjega trenutka bom nadaljeval delo za mir“

Pomemben govor angleškega ministrskega predsednika po radiu — Anglija se bo borila za pravo proti nasilju

LONDON, 28. sept. br. Sinočji je imel angleški ministrski predsednik Chamberlain po radiu nagovor na angleško in svetovno javnost. Njegov govor se prenašale angleške v francoske postaje ter postopek angleških dominionov iz Severne Amerike. Chamberlain je v svojem govoru izjavil:

„Jutri se sestane angleški parlament. Ob tej prilici bom izčrpalo poročal o poteku dogodkov, ki so priveli do sedanja kritične in skrbi polne situacije. Do sedaj tega nisem mogel storiti. Bil sem na poti po Evropi in položaj se je menjal vsak treutek. Toda danes je nastopil majhen odih. Zato hočem spregovoriti nekaj besed državljanom Velike Britanije, dominionov in morda tudi mnogim v drugih deželah.“

Predvsem se zahvaljujem onim, ki so meni pri moji ženi v teh dneh pisali pisma iz vseh držav in tudi iz Nemčije ter se mi zahvaljevale za moje mirovno prizadevanje in molili zame. Med njimi so bile večinoma žene, matere in sestre. Bilo mi je to v veliko olajšanje. Mnogi so pa prehitro sklepal, da je vojna nevarnost že premagana. V tem času ne vidim, kaj bi mogel še koristnega storiti z nadaljnji posredovanjem.“

Občudljivo razburjen je predsednik Chamberlain nadaljeval: »Kako strašno je, kako fantastično in kako neverjetno, da se pri nas kopijojo rovi in nadevajo ljudje maski proti strupenim plinom zaradi sporazil in oddaljeni državi, med ljudmi, ki jih komaj poznamo, radi spor, kar je v načelu že rečen. Dobro razumem razloge, zaradi katerih smatra češkoslovaško vlado, da ne more sprejeti pogovor, ki jih ji stavila nemška spomenica. Po razgovoru z gospodom Hitlerjem v Berchtesgadenu sem mislil, da se bo dal spoznati. Veste, da sem storil vse, kar more storiti človek. Po svojem prvem obisku v Berchtesgadenu sem dobil pristanek češkoslovaške vlade na predlog, ki je v bistvu vseboval vse, kar je g. Hitler zahteval.«

Bil pa sem razočaran, ko sem se drugič podal v Nemčijo in zaprepaščen nad dejstvom, da vztraja Hitler na takojšnji izrečitvi tega ozemlja. Ozemlje naj bi takoj zasedle nemške čete, ne da bi se poprej izvršile potrebne priprave za varnost onih ljudi, ki niso Nemci ali ki se nočejo priklopiti k Nemčiji. Reči moram, da smanjam po stopanju za neupravičeno. Če je šlo za dvojno gospoda Hitlerja o namerah češkoslovaške vlade in če je dvomil, da bo izpolnila svojo obljubo glede odstopitve tega ozemlja sem v imenu angleške vlade ponudil popolno jamstvo, da bodo te obljube češkoslovaške vlade izvršene. Prepričan sem, da vrednosti tega našega prijstva nikjer ne bodo podezeni.

Ne opuščam upanja na mirno rešitev in ne bom ustavil svojega prizadevanja

v predelih, kjer zahteva plebiscit, pa živi 1.116.000 čehov in samo 143.000 Nemcev.

Hitler hoče tudi razširiti po svetu vltis, da Beneš onemogoča uresničenje načrta, čigar sprejem sta svetovali francoska in angleška vlada, ter želi ustvariti preprčanje, da je zdaj od Beneša odvisno vprašanje vojne ali miru. Ta Hitlerjeva trditev je navzkriž z dejstvji in ne bo nikogar zavedla. Odveč bi b'lo debitirati o edinstvu čsl. naroda. Toda da se zavrnje nezmerne klevete, je treba povedati, da priznavajo dr. Beneša prav tako čehi kakor Slovaki, kakor je bil tudi odšteeni predsednik vlade Milan Hodža kvalificiran, da je kot Slovák zastopal i ene i druge. Na takšnih dejstvih se more Hitler poučiti o edinstvu Čehov in Slovakov.

Govorec o možnosti, da čsl. vlada ne sprejme zahteve rajhovske vlade, je H. deejal, da si bo sam pridržal pravico, da osvobodi sudetski Nemcev. V tem bi smeli videti posredno grožnjo. Toda zd. se, da še zmerom obstoji možnost za sprejetje stališča čsl. vlade, da se strinja s stališčem francoske in britanske vlade, da se namreč vprašanje sudetskih Nemcev da miroljubno urediti. Ceprav je čsl. narod priznaval prevzeti težke žrtve v korist miru, 'ma nedvomno tudi pravico zahtevati od tistih, v katerih korist te žrtve prispeva, da tudi sami pokažejo spravljivost in zmernost v svojih zahtevah in v sredstvih, s katerimi jih hočejo uresničiti. Ce pa na drugi strani manjša razumevanja za takšne metode, se čsl. narod, zedinjen na znotraj, krepa in odločen, ne bo vdal nobenemu grožnji.

sledice, mora biti kljuc po obrambi neodločljiv.

V tem trenutku vas prosim, da tako

ke prihodnjih dni. Dokler se vojna še ni začela, je še vedno upanje, da se lahko prepreči. Bodite preprti, da bom do zadnjega trenutka delal za mir.«

Prvi odmevi po svetu V Ameriki zadovoljni, v Nemčiji razočarani

Washington, 28. sept. e. V političnih krogih je bil Chamberlainov govor sprejet s simpatijami.

Govor so poslušali vsi člani ameriške vlade in je vladat takoj nato razpravljala o posledicah tega govora Chamberlainov govor so prenesale vse ameriške postaje in načrival povsod globok vltis.

WASHINGTON, 28. sept. AA. Na svoji srečišči se je vladat večji del časa porabil za proučevanje vprašanja, kako bi se za primer vojno prilagodile obstoječe konstrukcije omejitve Johnsonovega zakona o neutralnosti. Predsednik USA se mora pri vsem svojem delu ozirati na ta zakon.

Berlin, 28. sept. e. Govor angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina smatrano kot indirektno pobiranje Hitlerjevega govora in ga v splošnem nepovoljno komentirajo. Neugoden vltis je napravila zlasti Chamberlainova izjava, da smatra godobski memorandum za ne sprejemljiv. Ce prav še ni bilo objavljeno nemško službeno stališče, poudarjajo v merodajnih krogih, da ta izjava, ki jo je bil Chamberlain pred mednarodno javnostjo nasprotuje stališču Hitlerja. Chamberlain n ta način podpira praško vlado.

BERLIN, 28. sept. e. Po Chamberlainovem govoru je bila slična plenarna seja angleškega kabinceta. Na seji je Chamberlain poročal o odgovoru, ki ga je prinesel sir Horace Wilson iz Berlina na Chamberlainovo pismo Hitlerju. Iz okoliščine, da Chamberlain v radiu sploh ni omenil odgovora iz Berlina, smatrajo, da odgovor ni bil povoljen in da tudi ta ponovni opusku Chamberlaina, da bi dosegel miroljubno rešitev, ni uspel. Chamberlain je govoril iz svoje pisarne v predsedništvu vlade, a medtem so v sosednji yardski vojašnici postavljali protiletalske topove. Chamberlainov govor so po radiu prenašali tudi v nemščini in italijanščini. Nedvomno je, da so v Foreign Office pozno ponoteli sprejeli važno vest iz Berlina in da se je tudi o njih razpravljalo. Opozarjajo, da je

Ob pol 2. zjutraj je nemški radio postal izvleček iz Chamberlainovega govora in obenem objavil prve komentarje tiska »Berliner Tagess-Zeitung« z obžalojavnjem ugotovlja, da Chamberlain ni našel potrebnega razumevanja za vprašanje sudetskih Nemcev. Vsak Nemec mora razumeti, da se sudetsko-nemško vprašanje tiče njega in zato je to vprašanje tudi osebna zaudeva vsakega Nemca Tražično je, da Anglija nima nobenega razumevanja za položaj sudetskih Nemcev in da ima Chamberlain na predvečer otvoritev angleškega parlamenta tak govor. Tako nerazumevanje težko pridene vsakega Nemca. Nato je radio objavil da znaša številni begunci, poheblji iz sudetskih krajev dozdolž 233.700 ljudi; med temi je 5000 nosečih žena.

ZENEVA, 28. septembra AA. Predsednik skupščine DN De Valera je poslal Chamberlainu sledenči brzojavko:

Ni vas naj ne ustraši in nič vas naj ne odvrne od vaših naporov za rešitev miru. Desetine milijonov nedolžnih državljanov, ki nimajo nič drugo proti drugemu, pa jih gonijo drugega proti drugemu, prosijo Boga, da bi vaši naporji popeljali človeštvo iz te težke krize.

Nočna plenarna seja angleške vlade Hitlerjev odgovor na Chamberlainovo pismo ni zadovoljiv

LONDON, 28. sept. e. Po Chamberlainovem govoru je bila slična plenarna seja angleškega kabinceta. Na seji je Chamberlain poročal o odgovoru, ki ga je prinesel sir Horace Wilson iz Berlina na Chamberlainovo pismo Hitlerju. Iz okoliščine, da Chamberlain v radiu sploh ni omenil odgovora iz Berlina, smatrajo, da odgovor ni bil povoljen in da tudi ta ponovni opusku Chamberlaina, da bi dosegel miroljubno rešitev, ni uspel. Chamberlain je govoril iz svoje pisarne v predsedništvu vlade, a medtem so v sosednji yardski vojašnici postavljali protiletalske topove. Chamberlainov govor so po radiu prenašali tudi v nemščini in italijanščini. Nedvomno je, da so v Foreign Office pozno ponoteli sprejeli važno vest iz Berlina in da se je tudi o njih razpravljalo. Opozarjajo, da je

Chamberlain v svojem govoru poudarjal, da se Anglija ne bi odločila za vojno zadržati češkoslovaške, da pa bo to, kar je verjetno, storila, ko bodo prizadeti splošni interesi miru. To se tolmai tako, da želi Chamberlain pokazati, da se v primeru če pride do vojne, Anglija ne bo borila zaradi sudetskih Nemcev ali zaradi interesov Češkoslovaške. Temveč za obrambo pravil in mednarodnega reda v Evropi

Seja vlade je trajala do 23. Na seji so razpravljali o deklaraciji, ki jo bo danes Chamberlain podal v parlamentu. Po današnjem ekspozitu Chamberlaina v parlamentu bo izdana bela knjiga o razvoju sedanje krize. Chamberlainova ekspozita ne bodo oddajali po radiu

Mobilizacija angleškega vojnega brodovja

Danes je bil objavljen kraljev proglašenje o splošni mobilizaciji vojne mornarice

LONDON, 28. sept. br. Davi je bila s posebnim kraljevim proglašenjem odrejena mobilizacija vsega angleškega vojnega brodovja. Vpoklicani so vsi mornariški

rezervisti. Tudi nabori za armado se nadaljujejo z vso naglico. Sinočni poziv ministrskega predsednika Chamberlaina je imel za posledico naval na naborne urade.

Roosevelt ponovno predlaga sklicanje mednarodne konference

Nov brzojavni apel ameriškega predsednika na Hitlerja

Nasilje je nepotrebitno in neupravičeno - Mednarodna konferenca bo rodila gotovo boljše rezultate, kakor pa nova svetovna morija

WASHINGTON, 28. sept. br. President Zedelinjenih držav Franklin Roosevelt je dali poslal novo brzojavno poslanico, naslovljeno na nemškega kanclerja Hitlerja. O poslanici je obvestil tudi francosko in angleško vlado.

Tega poslanici predlaga Roosevelt, naj se sudetsko-nemško vprašanje, kakor tudi vsi ostali evropski sporni problemi uredijo z mednarodno konferenco, ki naj se sklicuje takoj na neutralnih tleh. Na to konferenco naj podignejo svo-

je zastopnike vse zainteresirane države. V poslanici naglaša, da sedaj ne gre za krvivec, ki so se zgodile v preteklosti, marveč edino zato, kar je danes in kar bo jutri. Treba je urediti ta vprašanja tako, da ne bo treba zaradi teh sporov milione ljudi pognati v smrt in bedo.

Roosevelt poudarja, da je z zanj upanju pričakoval, da bo Hitler pristal na njegov prvi apel. Ker se to ni zgodilo, apelira ponovno na nemškega kanclerja in vse nemški narod, naj opusti

Povsod se opažajo obsežni ukrepi za obrambo, zlasti pred napadi iz zraka. Tudi policija je postavljena v mobilno stanje. Po vseh parkih kopijojo jarke, da se bo prebivalstvo v primeru zračnega napada lahko skrilo. V Hyde-parku so postavili velikanske protiletalske topove, prav tako na westminstrskem mostu in celo na samem parlamentu ter na nekaterih drugih poslopjih. Vsa sportna igrišča so preurejena za obrambo proti letalskim napadom. Večina mestnih avtobusov je bila izročena vojnim oblastom na razpolago. Sodni je bil ukinjen promet na nekaterih progah podzemne železnice, ki so na razpolago edino za vojašto demantirano pa je bilo, da je bil zaradi vojaških transportov skrenjen obsežni železniški promet med Londonom in notranjimi deli države. Železniški promet je popolnoma normalen. Po Londonu je nalepljen na tisoče letakov, ki dajejo prebivalstvu navodila glede uporabe plinskih mask. Letaki opozarjajo način uporabe železniških prometov skozi obzidovane preseki. Vse neizvirne preseki so v plinskih maski. Ki jih razdeljujejo v vseh solah ob 18. dnevu. Včerajšnji listi so objavili slike o naborih in dodajajo tudi slike o novčanju iz leta 1914, odnosno iz svetovne vojne.

LONDON, 28. sept. br. Chamberlain je imel po nočni seji vlade dajšo konferenco s šefom angleškega generalnega štaba in vrhovnim poslovnikom vojnega in letalstva. Zastopniki dominionov so v teki noči obvestili angleško vlado, da popolnoma soglašajo s Chamberlainovim govorom in da bodo v danem primeru z vsemi sredstvi podprtji Večno Britanijo.

Nov ultimat Nemčiji?
Angleški demanti

BERLIN, 28. sept. e. V Vest Agencije Reuters, da je dala Nemčija na znanje praški vladi, da mora do danes ob 14. datih pristati na evakuacijo sudetskih krajev od češkoslovaških čet, sicer bo v nasprotnem primeru Nemčija izvedla splošno mobilizacijo, se tu najbolj kategorično demantira. Poudarjajo, da je bil dan rok do 1. oktobra, na katerem Nemčija vztraja.

**Izjave solidarnosti
s Češkoslovaško**

PRAGA, 28. sept. br. Slovaški pisatelji

Razpoloženje v ČSR

Hladnokrvno čakajo, kako se bodo dogodili razvijali daje

Praga, 28. sept. br. Današnji praski listi priobčujejo na prvih mestih poročila o vče- rajnjem zasedanju českoslovaške vlade in vladne koalicije. Vlada, politični mini- strji in voditelji strank so v stvari nepre- kinjeni zvezi. Čudovita enotnost vlade in vseh političnih činiteljev se kaže v tem, da neomajno stope za poglavljarem države in za šefom vlade. Vse stranke stope slož- no na enotni politični liniji. Za njimi stoji zedinjeni narod mož in žena, starin in mladih, ki je odločen braniti mir, pravčno stvar in bodočnost českoslovaške države. Vsi odločnični činitelji se dobro zavedajo, da ne bo noben poskus zunanje propagan- de omajal te slove in je vse tozadeno ve- liko prizadevanje popolnoma brez uspeha.

Liste še niso uspeli priobčiti končnih komentarjev o Chamberlainovem progla- su in šele v debelih naslovih kažejo svoje stališča. »Česke slovo«: Chamberlain proti zastraševanju sveta — »Godesberg nesprejemljiv« — »Odločen odpor Anglije« — »Narodni Listy: Anglija jamči za česko- slovaške obljubee — »Hitlerjeva zahteva

je nesprejemljiva«, »Prager Tagblatt«: »Brez svobode ni vredno živeti.«

»Chamberlain pripravlja svojo deželo ker godesberške zahteve niso sprejemljive.« Nadalje pravi isti list: »Čeprav nas svet v teh strašnih trenutkih pušča osamljene, moramo vendar vztrajati v borbi za našo pravčno stvar. Ne gre samo za varnost Českoslovaške in Evropa začne- nja razumevati, da gre za njeno lastno varnost in da čuva sebe, ako proži zaščito Českoslovaške. Proti napadom na Ce- skoslovaško stoji enotna fronta Anglike, Francije in Rusije.«

Vsi listi poudarjajo obenem dejstvo, da je Sovjetska Rusija pripravljena izpolniti vse obveznosti, izhajajoče iz njenih po- godb s Francijo in ČSR. »Prager Presse« ima poročilo o položaju v Parizu in piše, da se slednji strinjati v štiri besede: »Berchtesgaden — da, Godesberg — ne.« Po razgovorih s kancelarjem Hitlerjem ra- stejo njegove zahteve

Vse priprave za obrambo so končane

Praga, 28. sept. br. Praga kakor tudi vse ostala českoslovaška mesta se z ve- liko naglico pripravljajo na letalske na- pade. Po gričih okrog Prage so že razpo- stavili baterije protiletalskih topov. Me- sto je bilo v pretekli noči prvič popolno- ma v temi. Oblasti za protiletalsko ob- rambo Prage so zahtevale najrigornejše izvajanje izdanih ukrepov. Danes so po- novno pozvale vse avtomobiliste naj vše večji meri zastro žaromete na avto- mobilih, in tudi luki, ki razsvetljujejo šte- vilke na vozilih. Na raznih letališčih okrog Prage so koncentrirali močne oddelke lovskih letal za aktivno obrambo proti letalskim napadom.

V ostalem vladu v Pragi, kakor tudi po-

vseh drugih krajih popol red in mir. Pre- bivalstvo z veliko disciplino izpolnjuje vse odredbe oblasti eL v nekaterih obmejnih področjih se je danes prijetilo par inci- dentov, ki pa so bili po svojem obsegu in po svojih učinkih neznamni.

Po nekih vesteh je českoslovaška voj- ska opustila prvotno namero, da bi bran- la tudi majhno področje okrog Aša, ki je od treh strani obdano od nemške me- je. Českoslovaška vojska se je tam umak- nila na srednji poti od Aša do Cheba ter se tam razvrstila na svojih ostojašnjah. AS in vse sosednje vasi pa so že včeraj zavzeli oddelki sudetske legije, ki izvršu- jejo sedaj tam vso oblast.

Vse priprave za obrambo so končane

Pogajanja med ČSR in Poljsko Poljska je v načelu pristala na čsl. predloge

VARŠAVA, 28. sept. e. Včeraj ob 15. je poseben poljski kurir odnesel v Prago pi- smo predsednika Moscickega prezidentu če- skoslovaške republike dr. Benešu. V Var- Šavi poudarjajo, da sta bili obe pismi na- pisani v zelo prisrčnem tonu in da dr. Beneš ni odklonil teritorialnih zahtev Poljske. Želi samo, da bi se o njih raz- pravljalo še po rešitvi sudskega-nemške-

ga vprašanja. Predsednik Moscicki je od- gorovil, da bo poljska vlada vzel v pre- tres predlog českoslovaške vlade. Smatra- jo, da bodo pogajanja trajala vse do pri- hode sobote, ko se bo izvedelo, kakšno definitivno obliko bo dobil nemško-česko- slovaški spor zaradi Sudetov. Smatralo, da bo od tega odvisen tudi način českoslo- vaško-poljskega sporazuma zaradi Tešina.

Kaj je Chamberlain sporočil Hitlerju Vsebina osebnega pisma predsednika angleške vlade nemškemu kancelarju

PARIZ, 28. sept. e. Včeraj je ves dan tra- jala izredna diplomatska aktivnost do po- zne noči. Se ob 22. je bil francoski po- slanik v Londonu Corbin sprejet v For- eign Office, angleški poslanik v Wash- ingtonu pa je imel tudi važen razgovor v tamšnjem ministrstvu zunanjih del. Francoski zunanjji minister g. Bonnet je sночи ob 23. sprejel ameriškega poslanika Bullita in sovjetskega poslanika Surića ter angleškega poslanika Phippsa Dala- diera je konferiral z Bonnetom in z mī- strjem vojne mornarice Campinchijem.

Po vestih iz Londona rezultat misije si- ra Horace Wilsona ni prav nič dopriniesel k olajšanju položaja. Mislijo, da bo danes napravljen še en poskus v Berlinu.

Po vseh iz verodostojnih virov so

predlogi, ki jih je Horace Wilson ponesel v Berlin, naslednji: »Anglija in Francija jamčita Nemčiji, da se odstopi sudetsko- področje, kar je to predvideno v lon- donskem načrtu, toda rok za to naj traja najmanj mesec dni. Odcepitev naj se iz- vede v etapah in pod kontrolo mednarod- ne komisije. 1. oktobra bo lahko Nemčija zasedla okolič Aša, ki se kakor klin zabi- ja v nemško ozemlje in ki je po nemških obvestilih v rokah heleninovcev. Na ta način bi Hitler držal svojo besedo, da bo nemška vojska vkorakala v Sudeje 1. oktobra. V primeru da Nemčija ne bi sprejela tega predloga, smatrajo, da je ona odgovorna za nadaljni razvoj dogod- kov, ki lahko nastopijo.«

Amerika poziva svoje državljanje,

naj čimprej zapuste Evropo

Za povratek v domovino jim stavi na razpolago
vojne ladje

WASHINGTON, 28. sept. br. Ameriško zunanje ministrstvo je naročilo vsem po- slaništvi in konzulatoma v Evropi, naj takoj pozovijo vse ameriške državljanje, naj čim prej zapuste Evropo. Zberejo naj se v Angliji, kamor bo poslana ameriška kri- žarka »Savannah«, da jih odpelje v domo-

predlogi, ki jih je Horace Wilson ponesel v Berlin, naslednji: »Anglija in Francija jamčita Nemčiji, da se odstopi sudetsko- področje, kar je to predvideno v lon- donskem načrtu, toda rok za to naj traja najmanj mesec dni. Odcepitev naj se iz- vede v etapah in pod kontrolo mednarod- ne komisije. 1. oktobra bo lahko Nemčija zasedla okolič Aša, ki se kakor klin zabi- ja v nemško ozemlje in ki je po nemških obvestilih v rokah heleninovcev. Na ta način bi Hitler držal svojo besedo, da bo nemška vojska vkorakala v Sudeje 1. oktobra. V primeru da Nemčija ne bi sprejela tega predloga, smatrajo, da je ona odgovorna za nadaljni razvoj dogod- kov, ki lahko nastopijo.«

Nepotreben alarm na Dunaju V domnevi, da gre za letalski napad, so sestrelili nemško letalo

DUNAJ, 28. sept. br. Včeraj popoldne so naenadoma zagremli protiletalski topovi v okolici Dunaja. Prvi strelji so izviali med prebitvalnim veliko paniko. Vse je beža- lo v pripravljenia zavetišča v prepirjanju, da grozi Dunaju letalski napad. Nad me- stem so se res pojavilo več letal z nevidi- nimi znaki. Celo vojaški poveljniki so bili

prepričani, da gre za českoslovaška letala. Zato je bilo izdan povelenje, naj ta letala obstrelijo. Res se je posrečilo, da so eno teh letal sestrelili. Na veliko presečenje pa so ugotovili, da ne gre za českoslovaško, marveč za nemško letalo. Kako je prišlo do te usodne pomote, bo ugotovila uve- dena preiskava.

Vlada moral zahtevati jamstva. Zahteva- lih je zase kot dr. avo, za državljane če- skoslovaške narodnosti in za svoje manj- šine.

Praprave v Rumuniji

Bukarešta, 27. sept. e. V Sinaji je bila včeraj pod predsedstvom kralja Karola ministrska konferenca, na kateri je zu- janji minister Comnen poročal o med- narodni situaciji, državni podstajnik za narodno obrambo pa je podal poročilo o vojaških ukrepih. Sestavljen je bil ožji ministarski odbor, ki bo stalno nadziral

je objavila danes dolgo poročilo, v kate- rem opozarja na nekatere neresnične stvari iz Hitlerjevega govora. Nato pravi, da so Slovenci, ki so bili osvobodili ter se s- vobodno zedinili s Čehoslovaki, zastopani v vladi Sirovega s tremi ministri. Poročilo tudi govorji podrobno o svobočinah, ki jih je dobila slovenska, nemška manjšina. Su- detski Nemci so bili deset let zastopani v vladi s tremi ali več ministri. Českoslova- ska se zaveda potrebe, da pomaga pri delu za ohranitev evropskega miru, ter je zato sprejela francosko-angleški predlog, ki gre za tem, da se izvede teritorialna odcepitev sudskega. Nemcov od ČSR. ČSR je ta predlog sprejela zato, da bi doprinesla kr- tev za mir. Razumijivo je, da je praska

vlada moral zahtevati jamstva. Zahteva- lih je zase kot dr. avo, za državljane če- skoslovaške narodnosti in za svoje manj- šine.

CITAJTE
rite
naročajte
»Slovenski Narod«!

500.000 din ovaditeljske

nagrade

se je nadzjal in je imel tudi že potrdilo o upravičenosti
do nje, pa mu je spodelalo

Ljubljana, 28. septembra

Včeraj sta se zagovarjala pred sodniki malega senata s predsednikom s. o. s. g. Ivanom Brelihom zasebni uradnik Peter Pirc in mesarski mojster Anton Sagmeister, Pirca dolgi oboževalca, ki je zasto- pal državni tožilec g. dr. Leo Pompe, da je v septembri predianskim napravil lažno listino banske uprave. Nekti Tereziji je ponarejeno listino izročil in reva je bila prepricana, da je sprejeta pri banski upravi in službu kot snežilka. Terezija je bila zaslužana kot priča in je izpovedala, kako je Pirc značil premašiti, da mu je doce- la zaupala. Dajala mu je denar in mu je do- stikrat dala tudi jesti, ker je bil tedaj brak posla. Pirc je priznal, da je napravil lažno listino banske uprave. Zagovarjal se je, da je Terezija neprastno hodila nadenj in zaradi tega je prevaril s ponarenjem dekretom. Po izpovedi oškodovanec Terezija je sodeč, da je bila pac žrtev, kakrsnik je padlo v zadnjih letih že mnogo v roke ta- kih sleparjev, ki so znali spremeno izrabiti etiško in brezposelnost. Pirc je bil tudi med tistimi, ki so skomandirali službe, pi- sali prošnje na oblasti in na ta način iz- vabljali večje ali manjše vso. Sodisce- ma pripisal zoper Pirca njegove zapisi, ki kažejo, da je imel dobro organizi- ranu službo zakonjega advokata. Honora- rji so znali eden dve ali treh kovačev do in dve sto dinarjev.

Oboževalca nadalje dolž Pirc, da je 2. decembra lani odnesel iz sob. št. 47 v pi- sarni dravske finančne direkcije uradno stampilko z nomenom, da bi s pomočjo stampilke napravil lažno uradno listino. Pirca in Sagmeistra pa dolži oboževalca, da sta se uporabili ukradene uradne stampilke ponaredila dve javni listini, in sicer »Priznanico« in »Potrdilo«. Pirc je bil li- stine opremil z žigom na ta način, da je neprastno pritisnil na ponarejno po- rdično uradni žig, ko se je mudil v pisarni finančne direkcije.

Eina izmed lažnih listin, ki sta jo nare- dia obožvalca, je potrdilo, da ima Pirc dobiti nad 500.000 din pot nagrada, ker je odcepil Kemične tovarne v Mostah zaradi hitnotapljenja. Pirca aféra je tako v zve- zi z afero Kemične tovarne v Mostah, pro- ti kateri sta Pirca in niki Arnik vodila dolgo časa ogorenčeno borba. Oba sta bila uslužbenca v Kemični tovarni in sta bila opuščena. Arnik je ovadil vodstvo to- varne, da tihotapi razno blago, proti eva- dencem se je začela preiskava, šlo je za vč 6 milijonov dinarjev. Rezultat je bil tak,

Glede potrdila, ki je ponarejeno, trdi Pirca, da ga je dobil od nekega Matjašiča, ki naj bi bil mestni uradnik ali kaj tak- kega. Policija je iskala tega Matjašiča po vsej Ljubljani, a ga seveda ni našla. Se- nat je ugodil predlogom branilev na naj- se nekateri priči, predvsem neki poslanec, ki je v Pirčevi zadeli baje in- preveril v Se- načkih načelih, da bo načelal val 4. oktober.

Franc Dolenc na zadnji poti
Takega pogreba Škočja Loka še ni videla — Odlični
predstavniki javnosti v žalnem sprevodu

Slovenija, 27. septembra

Franc Dolenc je nastopil danes svojo zadnjo pot. Škočja Loka takega pogreba še ni videla. Tisoči pokojnikov prijateljev, znancev in čestilec so priheli od vseh stra- ni, da ga sprejmijo do zadnjega domova- nja. Po pogrebnih obredih v Preddvoru je prispet avtobus s pokojnikovimi zemski- mi ostanki ob 9.30 v Škočjo Loko, kjer so čakali v Kolodvorski ulici Sokoli. Sokolice in oficirski zbor z vojaško godbo. Godba je zaigrala žalno koračnico, potem pa je na- krenil žalni sprevod med zvonjenjem in igranjem žalostnik proti mestu. Za godbo je stopalo sokolstvo, z venci pokriti krsti so pa sledili avtomobili s pokojnikovimi svojci, prijatelji in častniki. Ko je prispet sprevod do Sokolskega doma, so zagon- ale v njem vse luči in Sokoli so prenesli krsto na katafalk.

Pogreba so prihajali ljudje v velikih množicah kropit blagaj pokojnika. Krsta je bila pogrnjena s članskim in narača- skim praporom, pred njo je ležala sokolska čepica, okrog pa venci. Po šest Sokolov je stalo ob mrtvakeskem odrnu na častni straži. Vencev je bilo položenih okrog krste nad 40, v posebni skupini so bili venci nacional- nh in sokolskih organizacij, v drugi venci delavstva, voznikov, poljskih delav- uradnika, uslužbenca, v tretji pa gasilskih društva, zasebnikov, lovečev in pokojnikovih prijateljev.

Ob 17. so prenesli Sokoli krsto v več- Sokolskega doma, kjer je opravila duhov- ščina pogrebne molitve. Godba je zaigrala žalno koračnico, pevci so pa zapeli »Usliši nas...«

Z gibanjem se je poslovil od pokojnika, ki je bila posredovana v članskih in narača- skih praporih, župni prapor, 9 praporov gorenjskih sokolskih društav in Ljub- ljanskega Sokola ter 4 naračaškega praporov. Praporom je sledilo starčinstvo sokol- ske župe Kranj z delegati Ljubljanskega Sokola. Močni četrti članstva v kroju, potem pa v civilu, za njimi pa pevaci zbor. Sledili je velika množica Sokolov in Sokolic v civilu, njim pa gasilci, loveči, delavci, nameščenci in usluž- benci Dolencove industrije, potem pa zopet Sokoli in loveci. Duhovščini je sledil voz s kovinsko krsto, vso zasuto s cvetjem in zelenjem. Krsto so spremili Sokoli s sablijami in loveci. Za pogrebni vozom je stopala najprej pokojnikova rodbina s sorodstvom, potem pa častniki, podčastniki in ženstvo. Dolga vrsta ostalih pogrebcev, med katerimi je bilo zlasti mnogo zastopnikov gospod- darskih stanov, je zaključila žalni sprevod. Posledno ganljivo je bilo slovo do rojstne hiše. Krsto so prenesli v večo, godba je za- igrala koračnico, pevci so pa zapeli »Vi- gred«. V domači hiši je duhovščina ponovno opravila pogrebne molitve.

Na starološkem pokopališču so prenesli krsto v cerkev. Pred odprtim grobom je najprej spregovoril pokojnik v slovo lo- vski pisatelj Vladimir Kapus. Po njegovem govoru so žadonele tri salve, potem se je pa

da je najvišja instanca oprstila tovarno in s tem je bila uničena tudi slična na- da kogarkoli na veliko ovaditeljsko na- grado. Nekti ugledni ljubljanski odvetnik je imel zadavo v rokah, Pirca in Artnik sta mu objubila mesten zasluzek. Artnik in Pirca sta si tudi že razdelila med seboj nagrado. Dogovorila sta se že, koliko od- stotkov bo vsak dobil. Pirca in Artnik sta ukrenila vse, da pride do polmilion- ske nagrada. Nekega lepega dne je pa pri- slo iz

NAJRAZKOSNEJSI FILM SEDANJOSTI! VSE V BLESTECIH NARAVNIH BARVAH! Najlepše žene, najrazkošnejše toalete, plesalci, varijete, kabaret, jazz! **FILM LEPOTE IN MODE** OPOJNO ZA UHO IN OKO! Joan Benett in Warner Baxter.

Pri tem filmu so razpisane krasne nagrade, ki bodo izzrebane. Darija: damski plašč (pariski model), bluza, dežnik, čevlji in klobuk so razstavljeni pri tvrdkah Lukic, St. Vidmar, Mela, Peko in Nosan. Predstave ob 16., 19. in 21. Kino Union, tel. 22-21.

DNEVNE VESTI

Predsednik apelacijskega sodišča dr. Golja se je vrnil z dopusta in sprejema stranke vsak delavnik od 11. do 12. izvzemši srednji v sobotah.

Državni odbor za proučevanje ljudske prehrane. V smislu pravilnika o državnem odboru za proučevanje ljudske prehrane, izdanem po ministerstvu socialne politike in narodnega zdravja se je včeraj v ministerstvu te odbor sestal, da določi program svojega dela. V odboru so zastopana ministrica socialne politike in narodnega zdravja, vojske in mornarice, kmetijstva, trgovine in industrije notranjih del, pravde, finančne in prosvete ter Narodna banka. Aunaršna banka, Privilegirana izvozna družba, Centralna industrijska korporacija, Glavna zadržna zveza, Centralno tajništvo Delavske zbornice, Rdeči križ, Zvezna državstvenih zadrug, Občina zbornica in Centralni higijenski zavod. Poleg odborov v Beogradu so ustanovljeni po vseh banovinskih odborih za proučevanje ljudske prehrane, sestavljeni podobno kakor državni odbor. Na včerajnjem sestanku se je državni odbor konstituiral. Za predsednika je bil izvoljen načelnik ministerstva socialne politike dr. Stevan Ivančić, podpredsednika in spektor kmetijskega ministristva Gruić, za tajnika pa šef socialno medicinskega oddelka Centralnega higijenskega zavoda dr. Pire. Izvoljeno so bile tri sekcijs z nalogo da čimprej sestavijo program svojega dela.

Din. 78. — placaate za Putnikov izlet v Trst dne 16. oktobra 1938.

Odhod nemškega ministra iz Dubrovnika. Včeraj zjutraj je odpotoval iz Dubrovnika nemški gospodarski minister Funk, ki se je mudil nekaj dni na počitnicah v vili zastopnika Slemense v Beogradu ing. Dimitrijevića. V soboto pa prispe v Dubrovnik vodja nemškega sporta von Tschammer und Osten, ki se bo nastanil v isti vili.

Nove telefonske zveze z inozemstvom. Z odhodom poštnega ministra dobi Kranj s 1. oktobra zveze z vsemi mestami v Grčiji s katerimi že ima naša država telefonske zveze. Pristojbina bo znašala 5.70 do 7.50 zl. frankov.

Prof. Janka Mlakar izbranih spisov prvi zvezek izda SPD osrednje društvo v Ljubljani koncem meseca novembra letosnjega leta. Priljubljeni planinec pisatelj prof. Mlakar Janko je planinec deloma že znan po svojih svojevrstno saljivih in resnih člankih, ki bodo sedaj izšli v prvem zvezku, kateremu bo prihodnje leto slediti drugi zvezek izbranih spisov Subskripcija je v polnem teklu: SPD opozarja vse planinice v ljubitelje planinske literature da že v subskripciji, kjer so cene izdatno nižje od kasnejše knjigotrske cene, sežejo po tej edinstveni knjigi ter da takoj naročijo Mlakarjeve spise v pšarni SPD. Ljubljana Aleksandrova cesta 4/I. Subskripcijska doba traja le do najkasneje 15. oktobra 1938; naklada se bo ravnila po številu prednaročnikov.

Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banke uprave dravskih banovin« št. 78. z dne 28. t. m. objavlja uredbo o institutu za državno obrambo, uredbo o oddajanju sladkorja za slajenje vinskega mošta brez plačila državne trošarine, avtentično tolmačenje uredbe o Kmetijskih zbornicah in popravek avtentičnega tolmačenja uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov.

Velik letalski miting v Zagrebu. V nedeljo bo na zagrebškem letališču prirejen velik letalski miting, kakršnega Zagreb še ni videl. Trajal bo ves dan. Posebno zanimivo bo bombardiranje umetne vase v Borongaju. Bombardirajo bodo iz letal s pravimi bombami. Obenem bo prikazana tudi obramba s protiletalskimi topovi. Sodelovalo bodo tudi tanki.

Rektorat univerze kraja Alekandra I. v Ljubljani razpisuje mesto fakultetnega knjižnici na juridični fakulteti v Ljubljani. Pravilni kolkovanje, lastoročno oblane in podp sanje prošnje, opravljenje z astinami po čl. 3 zakona o urah in z dokazilom o popolni srednješolski izobražbi po čl. 185 t. c. Obče univerzitetne urabe, v vižišči najkasneje do 15. oktobra 1928 na rektoratu univerze kraja Alekandra I. v Ljubljani. I redno imajo prosilci, ki so že bili v državnih au sami upravnih službi. Poleg pravzapravnih tečkov morajo kompetentni ovajati tudi neznano in po iznosti se kak romanski jezik.

Geografska »Politika« o razmerah v naših bolničah. Današnja beografska »Politika« pridobuje obširen članek o razmerah v državni in ženski bolniči v Ljubljani.

Samomor je napovedala. Zagrebški policiji je bilo prijavljeno, da je izginila 19letna hišnica Pavla Pihač, sogroga delavca v tekstilni tovarni Svojemu možu je napisala poslovilno pismo, v katerem pravi, da se ne bo več vrnila. Pihačeva je že dvakrat poskusila si končati življenje.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo stanovitno, deloma oblačno vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Spilju 27. v Beogradu 26 v Dubrovniku 25, v Zagrebu 23 v Sarajevo 22, na Rabu 21, v Ljubljani 20. na Visu 20 v Mariboru 19.2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 769.1, temperatura je znašala 10.

V smrt zaradi starosti. V hotelu Grand v Suboticu si je v pondeljek zverč končala življenje 72-letna Šivilka Anica Vasiljev, ki je prispeval pred dvema dnevoma iz Zagreba. Doma je bila iz Subotic, kjer si je izbrala grobničo na pravoslavnem pokopališču, in povedala duhovniku kako želi biti pokopana, češ da čuti, da bo kmalu umrla. V hotelu se je zastrupila z octovo kislino.

Nesreča in negode. Iz Loga v Poljanški dolini so prepeljali v bolnič gozdnega delavca Janeza Ruparja. V gozdu je podigral drevo, ki mu je padlo na desno nogo ter mu jo zlomilo. — Hčerkod sodarja v Tacu Alojziju Medvedovemu je podrl na cesti neki voznik. Dekle je dobilo hude poškodbe po vsem životu. — Pred hotelom Strukelj v Dalmatinovi ulici se je včeraj zaletel neki kolesar v 5 letnega sinčka hišnika s Tyrševe ceste 1 Josipa Markuna. Fantiček si je

kloparska dela za glavno postopek zaradi pri sv. Krizu, ki kaj hitro rasto iz zemlje, da bomo prihodnje leto že gotovo imeli prepotrebno mrljako vedo s krasnim Vrtem umrlih.

Same din 28, brez vsakega doplatila plačata pri Putniku za izlet v Trst dne 16. oktobra 1938.

— Ij Vid valič ali obvarujete le z optično čistimi brusenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajecu, izprasanem optiku. Stari trg 9. Ljubljana.

— Ij Plešni zavod sjenček v Kazinu otvoril svoje poučne tečaje za družbeni pleš v sredini oktobra — takoj se ve vrne mojer Jenko s študijskega potovanja iz Francije v Londona, kamor je bil odpisan kot delegat Udržanja jugoslov. plesnih učiteljev. Natancnejše glede vpisovanju in informacij bo še objavljeno.

— Gledališka uprava obvešča občinstvo, ki se še zanima za gledališki abonma, da se sprejemajo še vedno priglasi za redno A ali B. Opozarjam so na izredno nizke cene abonmanov, ki nudijo abonenkom tekom sezone 20 dramskih ter 18 opernih in operetnih predstav. Prijave za abonma sprejema pišarna računskega odseka v dramskem gledalištu.

— Ij Novi ure predstav v kinu Unionu. Od danes naprej se vrše v kinu Unionu predstave po delavnikih redno ob 16., 19. in 21. uri. Ure predstav ob nedeljah in praznikih ostanejo neizpremenjene. Na izpremembu predstav ob delavnikih opozarjam eno: publiko in prizadevamo, da smo s tem zlasti sedaj v zimskem času ustrezli vsem našim obiskovalcem, posebno onim z deželo in ljubljanske okolice.

— Ij Gospod Stanko Prek poučuje v novem šolskem letu na šoli Glasbene Matice kitara, saj je igranje na tem instrumentu pri nas močno razširjeno. Radijski publiko pa je tudi zmanj s svojih nestopov v ljubljanskem radiu. Kaj vse se da igrati na tem instrumentu — kitara in do kaže visine, predvsem tehnične, nam pa pokazal g. Prek na kitarskem solističnem večeru, ki bo v pondeljek dne 3. oktobra ob 20. uri v mali Filh. dvorani. Vse, ki se zanimajo za kitaro, vabimo ta večer k umetniški produkciji g. Stanka Preka. Prodaja vstopnine v knjižarni Gl. Matice

Iz Radeč

Zaključno kegljanje Ciril Metodove družbe v Radetah. V nedeljo 2. oktobra bo v gostilni Ljudmili Hmeji na Njivici začelo kegljanje Ciril Metodove družbe. Pričetek bo točno ob 14. kočer pa ob 17. Do sedaj vodi v kegljanju g. Dolinar Franc. Prvi igrači dobe lepe dobitke. Zato v nedeljo vsi na kegljišču gostilne Ljudmili Hmeji na Njivici!

Iz Maribora

Branibor na meji. V nedeljo 25. t. m. je mariborska podružnica Branibora obiskala Marijo Smečno ob meji. Mariborski pevci so peli pri maši, nato pa je sledil pred cerkvijo pevski nastop. Po govorih je množica navdušeno vzlikala kralju in Jugoslaviji. Pevci so zaključili svoj nastop s pesmijo »Hej Slovanči«. Nato so krepli do Mure in Cmureku, kjer so spet zapevali več pesmi, potem pa na Sladki vrh, kjer je pred zbranimi domačini spet zadoljela slovenska pesem. V razgovoru z obmejnimi rojaki je naglo potekel čas, na kar je sledilo prirščno slovo.

— Steklenco mu je vrgel v glavo. V Zalokarjev gostilni pri Sv. Martinu pri Vurbergu je nastalo med fanti prerekanje in napoldi j. delavec Franc Sešterko vrgel litersko steklenico v glavo 22 letnemu posestnikovemu sinu Mirku Maleku. Malek je v krv obležal in so ga morali prepeljati v bolničko. Na glavi ima dve globoki rani. Sešterko bo moral pred sodnike.

— Brez sledu je izginil 16letni dijak Oto Domša. Zasebničica Ivana Verkel iz Metnovice ulice 54, kjer dijak stanuje je zelo v skrbih zaradi in je zadevo prijavila policiji, ki poizvdaje za njim.

Borzna poročila.

Inozemske poročile. Curih, 28. septembra. Beograd 10, Pariz 11.80, London 21.11, New York 446.75, Bruselj 75.50, Milan 23.50, Amsterdam 239.57, Berlin 176.50, Varšava 83.25, Bukarešta 3.25.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglašov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši meseček 8 Din

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezenje zaves, perila, monogram, gumbinci. Večkratna zalogal perja po 6.75 din. Julijana, Gospodarska c. 12.

DEZNE PLASOE

balon svinja, vetrne svinjice, oblike, perilo itd. si nabavite najbolje in najcenejše pri PRESKERJU, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

POSTELJNE MIREME

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najcenejše Alojz Andlović Gregoričeva ul. 5 (Gradiste).

2250

Cevje kupujte le v trgovinah, kjer dobiti tudi

»SANOPED« prašek za čevlje

Povzroči dolegljajočnost obutve in nogavic. Stane 2.— Din.

KLIŠEJE

ENO

VEČEVNE

JUGOGRAFIKA

Sveti Petrus Nasip 23

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej.

Najmanjši meseček 8 Din

ZLATO

najbolje plačam.

R. RANGUS, zlatar, KRAJN.

Katero žensko so najpoznejše? Na to delikatno vprašanje dobite pravilen odgovor v senzacionalnem filmu:

PREMERA DANES V KINU SLOGI

ob 16., 19. in 21. ur.

V gl. vlogah: TALA BIRELL, CEZAR ROMERO

zvez, v senzacionalnem filmu:

PREMERA DANES V KINU SLOGI

ob 16., 19. in 21. ur.

zvez, v senzacionalnem filmu:

PREMERA DANES V KINU SLOGI

ob 16., 19. in 21. ur.

zvez, v senzacionalnem filmu:

PREMERA DANES V KINU SLOGI

ob 16., 19. in 21. ur.

zvez, v senzacionalnem filmu:

PREMERA DANES V KINU SLOGI

ob 16., 19. in 21. ur.

zvez, v senzacionalnem filmu:

PREMERA DANES V KINU SLOGI

ob 16., 19. in 21. ur.

zvez, v senzacionalnem filmu:

PREMERA DANES V KINU SLOGI

ob 16., 19. in 21. ur.

zvez, v senzacionalnem filmu:

PREMERA DANES V KINU SLOGI

ob 16., 19. in 21. ur.

zvez, v senzacionalnem filmu:

PREMERA DANES V KINU SLOGI

General Jan Syrovy

Kratek življenjepis novega predsednika češkoslovaške vlade

Predsednik nove češkoslovaške vlade Jan Syrovy je sin preprostih staršev. Globoko je pa posegel v ustanovitev in vodstvo češkoslovaške republike ter v organizacijo nene moderne vojske.

Rojen je bil 24. januarja 1888 v Trebiču na Moravskem kot sin čepljanja in strokovnega učitelja na onotom čepljarski šoli. Studiral je na višji obrtni šoli v Brnu, gradbeno stroko in tam je leta 1907 maturiral. Po študiju je odpotoval v Rusijo in svetovna vojna ga je našla v Varšavi. 4. septembra 1914 se je prijavil kot dobrovoljec v češko družino v Kijevu in z nekatrimi tovornjiči je sam pomagal organizirati prve češke dobrovoljske čete v Rusiji. Kot nadaren dobrovoljec se je udeležil mnogih bitk na avstrijskem bojišču. Bil je prvi češkoslovaški dobrovoljec, imenjen v poročilu ruskega generalnega štaba 3. februarja 1916.

1. maja 1915 je bil imenovan za praporčnika in kot poveljnik čete je moral nastaviti težljivi umik od Dunajca na Poljsko. Udeležil se je bitke pri Holmu, Brest Li-

tovku, Baranovičih, Čartorijsku in na reki Styrju. V decembru 1917 je postal podporočnik in poveljnik 7. čete 1. pešpolka Jana Husa. S to četo se je udeležil bojev pri Zborovu, kjer je bil ranjen v desno oko in posledično je bila, da je na desno oko očesel. V avgustu istega leta je postal poročnik. Kot poveljnik bataljona in pozneje kot poveljnik 2. pešpolka Jurija Podhradskoga se je udeležil umrta iz Ukrajine in spopadov s sovjetskimi četami. 2. junija 1918 je postal polkovnik, v avgustu istega leta pa že general in poveljnik češkoslovaške vojske v Rusiji. Pozneje je postal vrhovni poveljnik zavezniške vojske, češkoslovaški legionarjev in vseh vojaških čet drugih narodov na vzhodni vojaški in uralški fronti. Vodil je operacije vseh čet na fronti Uralsk-Volga-Pereč.

Po prihodu francoskega generala Janina, ki mu je bila antanta poverila vrhovno vodstvo zavezniške vojske v Rusiji, je postal general Syrovy poveljnik češkoslovaške vojske v Rusiji. Vodil je operacije v zvezi z zaščito sibirske železnice, pozneje pa umik češkoslovaških legionarjev, dokler ni bilo sklenjeno s sovjetsko armado premirje. Po njegovih zaslugah so se češkoslovaški legionari v redu umaknili do Vladivostoka in vrnili srečno v domovino. Seveda so mnogo pripomogli k temu tudi predori balkanske železnice, ki bi jih bili češki legionari minirali in razstrelili, če bi ne bili boljševiki sklenili z njimi premirja.

20. junija 1920 se je vrnil general Syrovy v domovino in v avgustu istega leta je bil imenovan za deželnega vojaškega poveljnika na Češkem. V januarju 1922 je postal divizijski general, dve leti pozneje pa namestnik generalnega štaba. Načelnik generalnega štaba je postal 1. januarja 1926. 18. marca istega leta je postal minister narodne obrambe, po rekonstrukciji vlade v istem letu je pa zopet prevzel posle načelnika generalnega štaba. In na tem mestu je ostal do 1. decembra 1933. Leta 1936 je bil povisan v armijskega generala in od 31. decembra 1936 i bil neprerogoma generalni inspektor češkoslovaške vojske. Njegove prvi krasi mnogo visokih odlikovanj 14 držav.

Najstarejši jugoslovenski sokolski praporčak

Jutri bo praznoval čepljarski mojster na Jesenicah Miha Artelj 80 letnico rojstva

Jesenice, 28. september 1958. Jutri na dan sv. Mihaela bo praznoval čepljarski mojster g. Miha Artelj 80 letnico življenja in svoj imen dan.

Najstarejši in najmlajši član sokolske družine v Žirovnici

Malo je nacionalistov med nami, ki bi zneli za seboj tako pestro in burno življenje, kakor naš jubilant. Rojen je bil 29. septembra 1858. Ze v mladosti se je udejstvoval pri narodnem delu, ki ga z velikim veseljem in čutom odgovornosti vrši

še danes. Ko se je pred 35 leti ustanovilo Sokolsko društvo Jesenice, je bil tudi Artelj med ustanovitelji in njegov prvji blagajnik. Visok kot jelka je med Sokoli in občinstvom vzbujal splošno pozornost. Med zastavnimi in visoko rasliimi Sokoli je bil kakor zvonik sred vasi.

Za svojo narodno preporočanje je moral Artelj svoje dni veliko preprečiti. Pri nekih izgredih v Področci 1. 1906 je bil po nedolžnem hudo poskodovan in je bil končno radi obrekovanja nekega slovenskega dnevnika še sodno preganjан in končno tudi obošen. Da bi se izognil hudemu preganjanju, je v zimbi 1. 1907 odšel v Ameriko. Težko delo v neki tovarni v Minnesotti je krepljega moža duševno, telesno in gospodarsko popolnoma strlo. Prodati je moral vse kar je imel, da se je vrnil v domovino. Še predno je priselj do svoje družine, ki je bila na Jesenicah takoj arretirana in obošena na trimesecno ječo, ki jo je prestat v Celovcu. Pred 12 leti mu je v Blejskem jezeru utonil edini sin Mirk, pred leti pa mu je umrla še žena, tako da na starata leta nima nikogar, ki bi mu bil v oporo. Kljub preganjanju, razočaranju in nesrečam pa Artelj nikoli ni klonil. Dolga leta se je udejstvoval pri Sokolu na Jesenicah, pred več leti pa se je preselil v idilično vasico Breg pri Žirovnici, kjer preživlja jesen svojega burnega življenja. Ko je pred leti Sokolsko društvo Žirovnica-Brezmica razvilo svoj članski prapor, je bil naš zastavni Miha takoj izvoljen za društvenega praporčaka. Ni je večje sokolske prireditve na Gorenjskem, da bi izvolil praporčaka Miha Artelja ne bil zraven. Ponosno nosi simbol bratstva in svobode in trdno veruje v veliko bodočnost slovanstva. Vsa narodna javnost z velikim spoštovanjem motri sivolasega praporčaka, katerega naj bi današnja mladina imela za vzor odločnosti in vestnega izvrševalnega prostovoljnega prevzetja -sokolskih dolžnosti.

Akorazno je naš jubilant doživel bridko razočaranje, je še vedno čvrst, veder in židane volje. Najbolj srečen je takrat, kadar pride v stik z jeseniškimi Sokoli, ki

— Kakšne grožnje, — je dejal princ že posmrjenio in z brezbrizno kretajo. — Oprostite mi, da boste molčali, če ne zavoljo mene, pa zavoljo drugih.

— Dava, zavoljo drugih, — je dejal Peter srdito, — zavoljo tistih, ki jih vi sramotno varate, in ki zaslужijo vaše spoštovanje in ljubezen; zavoljo gospa Desvarennesa, ki njene visoke inteligence niste mogli razumeti, zavoljo Miheline, ki njenega zlatega srca niste znali oceniti. Da, molčal bom z ozirom na nje, ne pa iz obzirnosti do vas, kajti vi ne zaslужite obzirnosti, kakor ne zasluzite spoštovanja.

Princ je stisnil pesti in zakričal:

— Peter!

Peter mu je pa gledal naravnost v oči, ne da bi se ganil.

— Resnica vas bode v oči, kaj ne? Vendar jo pa morate poslušati. Vi ravnate samo po svojih trenutnih muhah. Moralika na načelu, ki se jim podrejajo drugi ljudje, so vam prazne besede. Vam je glavno naslada. To je vaše načelo, kaj ne? Tem hujše, ker ima to za posledico nešrečno in uničenje drugih. Z dvema ženama ste se zvezali: to je udobno in vi to zlorabljate. Toda jaz vam opozarjam, da to ne sme ostati tako. In ker ubijate dvoje slabotnih bitij, nastopam kot njun zaščitnik.

Sergej je poslušal ta izbruh z zaničljivo brezbriznostjo. Ko je Peter končal, se je nasmehnil, tlesknil s prsti in se obrnil k mlademu možu.

— Dovolite mi, dragi moj, da vam povem, da

so etati ob zibelki taga žilavega društva in se borili v tistih vročih predvojnih letih. K njegovemu življenjskemu jubileju mu ćesitamo tudi mi z iskreno željo, da nam ostane cilj in združen skrajnih maja človeštva življenja.

Ameriški sodniki in šoferji

Ameriški sodniki slove po svojih čudaških obsohdah, ki jih izrekajo nad nepredvidim in brezobzirnimi avtomobilisti. Čeprav se je o njihovih razsodbah že mnogo pisalo, se vendar najdejo že take, ki se jim evropski pravniki od srca smrejo. Tako je sodnik Citeman z veljavnostjo enkrat za velej potrebuje oboževanje za oboževanje in napisom: »Pričakujem te na ovinku!« Odkar stoji tam osojnjak, se je nameč število nesreč na tistem ovinku potrojilo. Radovedni šoferji so se ozivali in niso vozili dovolj previdno po ovinku, plasljive so se pa ustrashili in tudi v tem primeru se je zgordila nesreča. Slednjih je ogorčeno prebivalstvo osojnja odstranilo in postavilo zahteko po novem sodniku. Oblasti so morale tej zahtevi ugoditi, sicer bi bilo prišlo do izgrevod.

morajo brez pogojno priti na pogreb avtomobilistu, ki se je med hitro vožnjo ubil. Pred njegovom krsto so morali stati v častnem špalirju. Sodnik Anderson je pa izrekel še drastičnejšo osodbo. Obsodil je dva ljubitelja hitre vožnje na prisilno bivanje za dve uri v razbitem in okrvavljenem avtomobilu, v katerem so se ubili štirje potniki. Avto je bil javno razstavljen na trgu. Sodnik Delmsdorf zahteva od vsake zaradi prehitre vožnje oboževane žene, da primaša skozi dva tedna dan za dnem potrdila, da je v bolnični obiskala srečne žrtve avtomobilskih nesreč.

Slabo je pa odrezal sodnik nekega manjšega ameriškega mesteca, ki je naročil mestni upravi, da mora postaviti pred nevaren ovink v napomeno o koščekih z iztegnjeno roko in napisom: »Pričakujem te na ovinku!« Odkar stoji tam osojnjak, se je nameč število nesreč na tistem ovinku potrojilo. Radovedni šoferji so se ozivali in niso vozili dovolj previdno po ovinku, plasljive so se pa ustrashili in tudi v tem primeru se je zgordila nesreča. Slednjih je ogorčeno prebivalstvo osojnja odstranilo in postavilo zahteko po novem sodniku. Oblasti so morale tej zahtevi ugoditi, sicer bi bilo prišlo do izgrevod.

Žene o nevarnosti nove vojne

Zanimivi odgovori na vprašanja ameriških in angleških listov

V anglosaških državah znajo statistično vse obdelati in dogmati. V Angliji in v Ameriki vodo točno ne samo podrobnosti o prebivalstvu, o njegovi zaposlitvi in življenjskih razmerah, o stanju gospodarstva in elementarnih katastrofah, o hitrosti ladje in intenzivnosti prometa, o stroških za oboroževanje in o konzumu mleka, temveč tudi to, koliko kilometrov prehodi na dan pismosna — skratka o vsem, kar človeka zanimal. To je malo ždrabljiva igra. Na račun statistike se zbijajo šale, vsi ljudje pa pazljivo čitajo v listih objavljene tabele in dijagrama. In to zanimalje finančna statistična proučevanja, s katerimi se ukvarjajo večinoma razne zasebne družbe. Privatno se statistično tudi ugotavljajo javno mnenje in sicer ob najrazličnejših prilikah potom podrobni anketi v najbolj razširjenih listih. Ce razpiše anketno ved velikih listov istočasno, se je udelež različni sloji in je danavno točna slika resničnega razpoloženja javnosti.

— Ali mislite, da bo zopet vojna? — so vprašali ameriški listi. In 73% citateljev je odgovorilo na to vprašanje trdno. Na drugo vprašanje, ali bo vojna že letos, je pa odgovorilo 84% citateljev nikakno. Ameriška javnost namreč še vedno trdno veruje, da se bo posrečilo oborožen spopad že ne prepreči pa vsaj odgoditi.

Ali bi mogla ostati Anglia izven oboroženega spopada? vprašuje uredništvo News Reviewa svoje citateljice. Odgovor

je bil presenetljiv. 55% citateljev ne veruje, da bi bilo to mogoče. Večina jih pa ne smatra to za zaželeno, ker bi bilo treba mir kupiti s sramoto. To pomeni že velik napredek v angleškem javnem mnenju, posebno med ženstvom. To je podobno že zgodovinskega mehnjka. Nasprotno pa veruje samo 10% Angležev, da je vojna zelo blizu; 65% jih veruje, da se da nevarnost vojne za dolgo odgoditi, 26% pa ne ve, kako bi na to vprašanje odgovorilo. 82% angleških žen pa veruje, da bi se dala še vedno ustanoviti mednarodna svetovna organizacija, dovolj močna, da bi preprečila vsako vojno. Angleške žene niso izgubile vere v Državu narodov pod pogojem, da dobri ta ustanova pravo izvršilno moč.

Zanimivi, naravnost dramatični so odgovori na vprašanje: Ali bi raje poslali v vojno moža ali sina? Malo je žen, ki bi se upale jasno odgovorila na to vprašanje. 84% žen sudi, da bi bila ta odločitev naranost obupna in da bi je nikoli ne mogle storiti. 11% odgovarja, da bi raje poslale sinove in samo 5% žen je odgovorila, da bi raje poslala na vojno svoje može kakor sinove. Pač je pa nad 60% trdilo odgovorilo na naslednje vprašanje: Ali bi v primeru vojne tudi same stopile v službo države? Na to vprašanje je odgovorilo trdno brez vsake omejitev dobiti 60% Angležev. Angleške žene, pa tudi žene drugih narodov, veda, da bi šlo v tem primeru za biti ali ne biti njihove domovine.

Poletje v palačah so bile premehke in zato je raje spal na tleh. Nomad pustilne ni znal biti srečen srdi razkošja. Kadarkar se je vrnil v meso, hojal po zatohih lokalih s svojimi tovarisi iz mladih let, ki se niso prav nič zmenili za to, da je mlinjan.

Parna elektrarna brez parnega kotla

V krajih, kjer so nekoč ali pa še zdaj delujejo ognjeniki, puhti iz razpok in usedlin v zemlji vrča para. To so bodisi hlapičaste vode ali pa vodna para, pomešana z raznim plini odnosno tudi s parami trdih snovi, kakor je recimo borova kislina. Taka izhlapevanja zemlje se znana zlasti v Italiji, kjer jih označujejo po vrstah kot fumarole, soffione itd. Že prej so delali različne poskuse, da bi se mogla topila to pare izkoriscati v praktične svrhe. Po daljšem prizadevanju se je zdaj posrečilo opremiti eno izmed večjih fumarol z velikim zvončastim pokrovom in navrtati razpoko v zemlji tako, da prihaja zdaj iz nekanomerna množina pare.

Dela so trajala leto dni in zdaj so jeli graditi elektrarno, ki bo dograjena v dveh letih. Njene turbine bo gonila naravna para iz zemlje in elektrarna bo imela zadostno kapacitet, da bo lahko začala s takom električno železnico. To bo prva elektrarna brez parnega kotla. Zato se bo pa odlikovala z napravo, ki je druge elektrarne nimajo. Imela bo namreč parni filter. Pari so primerno razni plini ali snovi, ki razjedajo kovine. Zato je treba iz zemlje prihajajočo paro poprej dobro očistiti.

mi pri tem povedali, da ste zaljubljeni v mojo ženo.

Peter je zaničljivo preslišal, kar je bilo žaljivega v prinčevem govoru. Odgovoril je navidez mirno:

— Hočem, ker me vprašujete o tem, da bi za hit pozabil na minuto omarmne blaznosti in da bi mi na svojo čast prisegli, da se nikoli več ne boste sestali z gospo Cayrolovo.

Petrova treznost je napravila na Sergeja globok vtis; njegov gnev ga prej ni bil zadel. Princ se je čutil resnično majhnega ob tem udanem možu, misleščem samo na srečo tiste, ki jo je ljubil brez upanja. Njegova razdraženost je tem sam narasta.

— In če bi se ne uklonil vašim zahtevam, ki mi jih tu tako mirno razlagate? — je odgovoril ironično.

— Tedaj, — je dejal Peter odločno. — se bom spomnil, da sem Mihelini pred poroko z vami oblijubil, da ji bom brat. In če me k temu prisilite, bo bom branil...

— Zdi se, da mi grozite, — je kriknil Sergej ves iz sebe.

— Ne, samo opozarjam vas.

— Dovolj je tega, — je vzkliknil princ, ki se je že težko premagoval. — Če ste mi kdaj storili kakovo uslugo, je zdaj med nama vse poravnano. Dajte si pa dopovedati, ne bodite trmati v svoji odločitvi. Ne spadam med tiste, ki se uklonijo pritisku. Pojdite mi s poti, to bo najpametnejše.

stoti. To je posebno važno, da se zaščitijo turbineske lopatice.

Nov most v Selški dolini

Praprotno, 25. septembra. Kakih š